

DHAOx

Hæmatologisk Afdeling, Sjællands Universitetshospital

Behandlingens virkning på din sygdom

Behandlingen DHAOx består af flere forskellige præparater, der virker mod din sygdom.

Navnet DHAOx stammer fra bogstaverne på de præparater, der indgår:

DH	D examethason - binyrebarkhormon
A	Cy tarabin - kemoterapi
Ox	Ox aliplatin - kemoterapi

Du skal evt. også have antistof sammen med DHAOx-behandlingen. Ud over en behandling rettet direkte mod lymfekræften vil du også få understøttende behandling. Dette beskrives i afsnittet 'Supplerende behandling'.

Kemoterapi

Cellgifter, kaldet kemoterapi, rammer og ødelægger celler, der deler sig. Stofferne virker ved at beskadige cellers arveanlæg (DNA) eller forhindre celledeling. Celler, der deler sig hyppigt, eller som ikke kan reparere skadet DNA, er mest følsomme for kemoterapi, og kræftceller har netop disse karakteristika.

Binyrebarkhormon

Binyrebarkhormon i store doser bremser lymfekræft. Det virker også kvalmestillende.

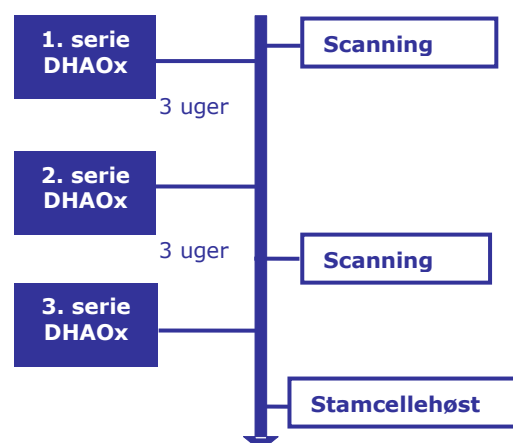
Behandlingsforløbet

For at kunne planlægge din behandling, får du have lavet en scanning (PET-CT) og en knoglemarvsprøve. Ud fra undersøgelserne kan lægen se, hvor udbredt din sygdom er.

Før du kan begynde behandlingen, skal din nyrefunktion undersøges med en særlig undersøgelse kaldet EDTA-clearance. Du skal også have lagt et centralt vene kateter (CVK – se særskilt pjece).

Behandlingsforløbet består oftest af 3 behandlingsserier. Der er 3 uger imellem hver serie, og hver serie er ens. Hvis du ikke har stamceller deponeret, skal du have "høstet" stamceller efter 3. serie (se særskilt patientinformation).

Skitse af behandlingsforløbet

En serie består af 3 dage med behandling. Du får infusioner i 2 dage og i 4. dage skal du tage tablet Dexamethason.

På 5. dagen skal du have en indsprøjtning i huden, med medicin der stimulerer din knoglemarv til dannelse af hvide blodceller. Afhængig af din tilstand, kan du udskrives efter behandlingen på 2. dagen.

Herefter møder du ambulant til blodprøve kontrol x3 ugentligt.

DHAOx	Dag 1	Dag 2	Dag 3	Dag 4
Infusion i vene:				
Cytarabin	X	X		
Oxaliplatin (Platinum)	X			
Injektion i maveskindet:				
Lonquex				X
Tablet:				
Dexamethason	X	X	X	X

Sådan gives behandlingen

Behandling med DHAOx bliver givet under indlæggelse, dog med mulighed for at gå hjem på orlov.

Du skal inden hver behandling have taget blodprøver senest en hverdag før behandlingsdagen, inden kl. 10.00.

Sygeplejersken og lægen ser svaret på blodprøverne og bestiller kemoterapien på apoteket om eftermiddagen, som leveres den dag du møder.

Kemoterapien gives som infusion i dit CVK.

Dag 1

- Du får udleveret kvalmestillende tabletter, som du skal tage efter anvisning.
- Hvis du skal have behandling med antistoffer, vil du få dette før kemoterapien.
- Oxaliplatin gives over 2 timer.
- Du får påsat en pumpe på dit CVK indeholdende 2 doser Cytarabin 1. dosis starter om aftenen kl. 21.00 og gives over 3 timer
- Du kan gå hjem på orlov.

Dag 2

- Kvalmestillende medicin tages efter anvisning
- Om morgenen kl.9.00 starter pumpen med 2. dosis af Cytarabin, gives over 3 timer.

- Kl.12.00 møder du på H60. Her planlægges blodprøvekontrol indtil start på næste behandling samt evt. medicin udleveres. Kl.11.00 er behandlingen færdig, pumpen frakobles dit CVK og du udskrives.

Dag 5

- Du skal have en indsprøjtning i huden med G-CSF (Pegfilgrastim), som er den medicin der stimulerer din knoglemarv til dannelse af hvide blodceller.

Supplerende behandling

For at modvirke bivirkningerne ved kemoterapi får du forskellige former for understøttende medicin. Det er vigtigt, at du tager dine tabletter som foreskrevet, da det er en del af behandlingen.

Tablet Palonosetron

Kvalmestillende behandling, gives på behandlingsdag 1

Tablet Aprepitant

Kvalmestillende behandling, gives på behandlingsdag 1-3

Inj. Pegfilgrastim

Pegfilgrastim stimulerer knoglemarven til at danne hvide blodlegemer, så du hurtigere får gendannet dit immunforsvar. Pegfilgrastim gives en gang som en indsprøjtning under huden, i maveskindet eller låret. Du vil inden

udskrivelse blive instrueret i hvordan du selv tager indsprøjtningen. Alternativt kan en pårørende hjælpe dig, eller afdelingen kan kontakte hjemmeplejen.

Bivirkninger og komplikationer til behandlingen

Bivirkninger er ikke tilsigtede virkninger af medicin. Nogle bivirkninger er hyppige men ikke alvorlige. Andre er sjældne men kan være alvorlige.

Det er almindelig kendt, at kemoterapi giver bivirkninger. Nogle bivirkninger kan forebygges med medicin, mens andre er uundgåelige, hvorfor det er vigtigt, at du er forberedt på disse.

I dit behandlingsforløb kan der tilståde komplikationer, f.eks. infektioner, som kan være alvorlige og livstruende.

Endvidere kan der opstå senfølger, som er bivirkninger, der viser sig efter, at behandlingen er afsluttet eventuelt flere år efter.

I de følgende afsnit beskrives de almindeligt forekommende bivirkninger og de enkelte kemoterapistoffers mere specifikke bivirkninger, herunder eventuelle senfølger.

Kvalme, opkastning m.m.

Du vil få forebyggende medicin mod kvalme i forbindelse med kemoterapien, og ved behov får du udleveret kvalmestillende tabletter, som du skal tage efter anvisning. Almen utilpashed samt appetitløshed og smagsændringer forekommer hyppigt i dagene efter behandlingen.

Hvis du får kvalme, starter den som regel nogle timer efter, at du har fået behandlingen. Kvalmen kan vare fra nogle få timer til flere døgn. Det er vigtigt at du fortæller om hvordan du har haft det med kvalme og opkastning i forbindelse med tidligere kemobehandlinger.

Tal undervejs med sygeplejersken eller lægen om din kvalme, da det kan være

nødvendigt at ændre på den kvalmestillende medicin.

Hvad kan du selv gøre for at modvirke kvalme:

- Spis, når du føler dig sulten, gerne mange små måltider i løbet af dagen
- Drik rigeligt
- Sid op, når du spiser
- Spis let fordøjelig mad, f.eks. frugt, desserter, kiks og lignende
- Anret maden pænt; få eventuelt en anden til at anrette for dig

Nogle mennesker har større tendens til kvalme end andre. Hos enkelte er kvalmen også psykologisk betinget. Efter at have modtaget behandlingen gennem nogen tid kan kvalme opstå alene ved tanken om at skulle have kemoterapi (såkaldt "forventningskvalme"). Nogle vil have gavn af beroligende medicin på forhånd.

Hårtab

Kemoterapien bevirker, at du taber håret på hovedet, eventuelt også andre steder på kroppen. Hårtabet begynder typisk ca. 3-4 uger efter, at du er startet behandling. Hårtabet kan være meget individuelt. Nogle bevarer en smule hår eller små dun i hovedbunden, ligesom enkelte kan opleve, at håret begynder at vokse frem igen et stykke inde i behandlingsforløbet. Håret vokser ud igen, når hele behandlingsforløbet er afsluttet. Det nye hår kan være lidt ændret i farven eller have en anden struktur i forhold til tidligere, for eksempel være kraftigere eller mere krøllet eller glat. Men indenfor et halvt års tid bliver håret stort set altid, som det var før behandling.

- Brug altid solcreme med høj faktor for at beskytte hovedbunden, når du går med bart hoved
- Beskyt hovedet mod kulde med en hue eller et tørklæde

- Smør hovedbunden ind med en fed, uparfumeret creme, hvis huden er tør eller klør.

Hud og negle

Kemoterapien kan give forandringer af huden og neglene.

Din hud kan blive tør og i enkelte tilfælde blive meget hård og skalle af, især på hænder og fødder. Forandringerne forsvinder med tiden, når behandlingen er slut.

Du kan under og efter handlingsforløbet få øget pigmentering i huden (brune pletter) og lettere blive skoldet, når huden bliver udsat for sollys.

I sjældne tilfælde kan du få udslet på grund af kemoterapien eller anden medicin, du bliver behandlet med.

Hvad kan du selv gøre:

- Anvend dagligt en fed uparfumeret fugtighedscreme også i hovedbunden
- Brug solcreme med høj faktor (gerne 50+) og beskyt huden mod sol og kulde med tøj og hat. Vær ikke i solen mellem kl. 12 og 15
- Kontakt afdelingen, hvis du får udslet, så lægen kan vurdere, om du skal have medicin for udslettet, og om der eventuelt skal ændres i din behandling

Neglene fornyer sig normalt i takt med, at de bliver slidt. Mens du får behandling, kan de blive fortykkede, få striber, blive skøre og flossede med afstødning af neglens yderste lag. I nogle tilfælde kan neglene også løsne sig. Det kan tage et halvt år inden neglene er normale igen.

Hvad kan du selv gøre:

- Klip skøre og flossede negle tæt
- Forsegl eventuelt neglene med klar lak

Træthed

De fleste oplever træthed i forbindelse med sygdommen, men også under kemoterapien. Du kan opleve en træthed, der ikke forsvinder trods hvile og en god nattesøvn.

Hvad kan du selv gøre for at afhjælpe træthed:

- Hold flere små hvilepauser i løbet af dagen
- Sørg for frisk luft og små gåture
- Sørg for let adspredelse i din hverdag
- Bed familie og venner om hjælp til praktiske gøremål

Påvirkning af blodcellerne

De forskellige blodceller, som dannes i knoglemarven, udgøres af:

- De røde blodlegemer ("blodprocenten", i fagsprog udtrykt som hæmoglobin), som transporterer ilt til vævene
- De hvide blodlegemer (leucocytter) udgør immunforsvaret
- Blodpladerne (trombocytter) er med til at standse blødninger.

Disse blodceller bliver påvirket af kemoterapien, så 5-18 dage efter behandling, er der et nedsat antal. Som oftest vil antallet af blodceller være normaliseret inden starten af næste serie.

Infektioner

Du kan have øget risiko for at få infektioner i perioder af din behandling, hvor antallet af de hvide blodlegemer er lavest.

Hvis du får et eller flere af de symptomer, der er nævnt nedenfor, skal du kontakte afdelingen. Lægen vurderer, om du skal indlægges og behandles med antibiotika i en blodåre, eller om du kan være hjemme og få antibiotika som tabletter.

Hvilke symptomer skal du især være opmærksom på:

- Temperatur over 38 °C
- Almen utilpashed og kulderystelser
- Belægninger i munden, ændret smag eller smerter i munden - Det kan være tegn på svampeinfektion
- Herpes (forkølelssår) eller andet udslet på huden

Hvad kan du selv gøre for at undgå infektioner:

- God håndhygiejne efter toiletbesøg og før måltider
- Børst tænder med en blød tandbørste flere gange om dagen
- Undgå kontakt med personer, der hoster, er forkølede eller har feber
- Hold dagligt øje med, om du har:
 - Belægninger i munden eller synkesmerter
 - Skrammer eller rifter i huden
 - Hoste eller åndenød
 - Smerter eller rifter ved endetarmen

Blodmangel (lavt hæmoglobin)

Du kan have øget risiko for lavt hæmoglobin i perioder af din behandling.

Hvis du får de symptomer, der er nævnt nedenfor, skal du kontakte afdelingen, så du kan få blodtransfusion.

- Åndenød
- Hjertebanken

Lavt hæmoglobin kan også give

- Blegghed
- Hovedpine
- Svimmelhed
- og gøre dig kuldkær

Hvad kan du selv gøre for at mindske generne ved lavt hæmoglobin:

- Undgå større fysisk anstrengelse
- Rejs dig forsigtigt, så du ikke falder.

Blødning

På grund af nedsat antal blodplader, kan du have øget risiko for at få blødning i perioder af behandlingen.

Hvis du får et eller flere af de symptomer, der er nævnt nedenfor, skal du kontakte afdelingen, da du måske skal have transfusion med blodplader.

- Blødning fra næse, mund (ved tandbørstning) eller skede
- Blod i afføring eller urin

- Mange blå mærker eller røde prikker i huden.

Hvad kan du selv gøre for at undgå blødning:

- Brug en blød tandbørste
- Tag ikke "gigtpiller" (Ipren®, Todolac® o. lign.) og smertestillende medicin, der indeholder acetylsalisylsyre (Kodimagnyl®, Treo®), da de øger risikoen for blødninger
- Undgå kraftig fysisk anstrengelse
- Du bør ikke drikke alkohol, hvis dit blodpladetal er lavt, fordi alkohol kan nedsætte produktionen af blodplader
- Forebygge forstoppelse

Bivirkninger til de enkelte stoffer

Dexamethason - Binyrebarkhormon

Binyrebarkhormon kan give en række bivirkninger. Disse nævnes her kort. Skulle du få nogle af bivirkningerne uddyber læge og plejepersonalet, hvordan de afhjælpes.

- ▶ Rastløshed
- ▶ Søvnløshed
- ▶ Væskeophobning
- ▶ Svedtendens
- ▶ Stigning i blodsukkeret og dermed udvikling af en forbigående sukkersyge eller midlertidig forværring af en sukkersyge, som du har i forvejen. Du vil blive instrueret i, hvordan du skal forholde dig til forhøjet blodsukker. Det kan blive nødvendigt at give dig insulin
- ▶ Humørforandringer: opstemthed, depression, psykose, mani, forværring af psykisk sygdom

Cytarabin

Nervepåvirkning

Cytarabin kan i sjældne tilfælde påvirke nervesystemet. Det kan vise sig ved problemer med at styre bevægelser fx problemer med at styre en arm eller hånd i

den rigtige retning. Problemet kan også vise sig ved manglende kontrol over benene. Nervepåvirkningen kan også vise sig ved sløvhed eller talebesvær.

Hvis du oplever sådanne eller lignende problemer efter, at du er begyndt med Cytarabin det vigtigt, at du siger det til lægen. Symptomerne forsvinder sædvanligvis gradvist af sig selv igen.

Hjertepåvirkning

Der kan (sjældent) forekomme hjerterytmeforstyrrelse i forbindelse med infusion. Hjertets muskulatur kan blive skadet og pumpekraften vil i så fald svækkes. Denne sjældne men alvorlige bivirkning kan opstå både tidligt i forløbet og flere år efter behandlingen. Fortæl lægen hvis du får åndenød, og/eller hævede ben og fødder.

Feber

Ikke sjældent kan der under og efter behandling komme feber. Det er ufarligt men kan føles ubehageligt. Lægen undersøger, at der ikke er tale om en infektion.

Rødme af huden og hudkløe

Kan ses, men varer sjældent mere end få dage.

Oxaliplatin

Nyrepåvirkning

Oxaliplatin kan påvirke dine nyrer, hvorfor vi undersøger din nyrefunktion inden hver behandling.

Hørenedsættelse

Oxaliplatin kan give hørenedsættelse, tinnitus (hylende lyd i øret) og svimmelhed. Generne er ofte forbigående, men kan også være varige.

VIGTIGT

Nedsat følsomhed i hænder og fødder

Under- og dagene efter behandlingen med Oxaliplatin skal du være påpasselig med kuldepåvirkning. Kulde kan forværre føleforstyrrelser særligt i hænder og fødder. Brug derfor handsker når du f.eks. tager ting ud af køleskabet eller fryseren, undgå kolde drikke og madvarer.

Klæd dig gerne varmt på når du møder til behandling.

Det er vigtigt, at du fortæller lægen eller sygeplejersken, hvis du oplever at:

- ▶ Din hørelse bliver dårligere
- ▶ Blive svimmel
- ▶ Få en ringetone i ørerne
- ▶ Få nedsat følsomhed i hænder eller fødder.

Bivirkninger til den supplerende behandling

Tablet Palonosetron

- Forstoppelse
- Diarre
- Hovedpine
- Svimmelhed

Tablet Aprepitant

- Forstoppelse
- Nedsat appetit
- Hovedpine
- Hikke

Pegfilgrastim

- Knoglesmerter
- Influenzalignende symptomer

Senfølger

Påvirkning af kønshormoner (fertilitet)

Din evne til at få børn kan blive nedsat i en periode eller måske varigt. Tal med din læge om sæddonation og æggestokbevarelse.

Øget risiko for anden kræftsygdom

Der er en let øget risiko for at få en anden kræftsygdom, når man har fået medicinsk kræftbehandling.

Kontakt ALTID afdelingen

Du skal altid kontakte afdelingen, hvis du oplever nedenstående problemer.

Du skal især være agtpågivende, hvis et problem opstår ret pludseligt og ikke tager af eller forsvinder af sig selv – hvis du oplever nogle gener, du ikke er vant til at have:

- Feber, 38°C eller derover
- Blødning, som ikke standser af sig selv
- Stærke smerter
- Synsforstyrrelser og stærk hovedpine
- Åndenød eller stakåndethed
- Smerter i brystet eller ved vejrtrækning
- Føleforstyrrelser eller sovende fornemmelser i tæer, fødder eller fingre
- Udslæt
- Forstoppelse igennem flere dage
- Diarré, som rækker ud over 1-2 dage
- Vedvarende opkastninger i mere end ca. 1-2 dage
- Hvis du har glemt at tage medicin, du får som behandling af din kræftsygdom
- Hvis du ikke er i stand til at tage din medicin, fx på grund af kvalme

Ring til os

Tlf. 47 32 48 00

Telefontid lægesekretær:

Hverdage kl. 8.00 - 14.45

Telefontid sygeplejerske:

Hverdage kl. 8.00 - 10.00

Efter kl. 14.45 eller ved akut opståede symptomer ring til:

Tlf. 47 32 48 58 - Afsnit L

Tlf. 47 32 48 86 - Afsnit M

Med venlig hilsen

Personalet

Hæmatologisk Afdeling